

Terugblik 2021

iCOV maart 2022

iCOV

1 Terugblik 2021

iCOV stond in 2021 in het teken van de nieuwe Strategische Koers; een koers die staat voor de duurzame doorontwikkeling van het samenwerkingsverband en die helpt bij de uitvoering van onze missie: data en expertise op een verantwoorde wijze samen brengen, hiermee een collectieve intelligentie vormen die signalering en interventies mogelijk maakt, met als doel bij te dragen aan een veiliger en eerlijker samenleving.

In de Raad van Advies van iCOV ontspoon zich in 2020 een gesprek over een nieuwe koers voor het samenwerkingsverband. Aanleiding hiervoor was onder meer de zichtbare verharding van de georganiseerde misdaad in Nederland. Wat is de rol van het samenwerkingsverband bij het kunnen inspelen op ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen? Moet iCOV zich vooral richten op het (efficiënt) voortbrengen van haar reeds ontwikkelde informatieproducten? Zijn er nieuwe rapportages nodig? Welke keuzes moeten daarbij worden gemaakt en door wie? De formulering van deze vragen en de antwoorden daarop mondde in 2021 uit in de Strategische Koers. Voor de concrete uitwerking van de Strategische Koers is bij de deelnemende overheidspartners geïnventariseerd welke productaanpassingen en nieuwe producten zij graag gerealiseerd zouden willen zien.

Uit deze inventarisatie is een prioritering voortgekomen, gebaseerd op urgentie, gezamenlijk belang en -niet in het minst - de juridische haalbaarheid. iCOV wordt immers gezien als een veilige en betrouwbare organisatie als het gaat om de verwerking van data, zowel door haar leden als door (overheids-)organisaties daarbuiten. Bij alle ontwikkelingen die uit de Strategische Koers voortvloeien staat één ding voorop: iCOV is en blijft een 'Trusted Place'. Dat betekent dat het verwerken van data altijd rechtmatig en op integere wijze gebeurt. Zo kan het samenwerkingsverband ook in de toekomst op verantwoorde wijze blijven aansluiten op maatschappelijke ontwikkelingen en actuele ontwikkelingen die spelen in het werkveld.

In de periode 2022-2024 zullen de plannen en wensen die in de Strategische Koers staan omschreven zo veel mogelijk worden omgezet in concrete projecten, producten, rapportages en diensten. Dit in co-creatie met de partners.

Productiecijfers

Naast de ontwikkelingen rond de Strategische Koers, bleef bij iCOV de focus uiteraard liggen op de productie van de huidige rapportages: iCOV Rapportage

Vermogen en Inkomen (iRVI) en iCOV Rapportage Relatie (iRR). De belangstelling voor de rapportages van iCOV is onverminderd groot en over het totaal gezien groeiende. De groei vlakt - ten opzichte van voorgaande zeer sterke jaren - wel af. Het totaal aantal verstrekte rapportages in 2021 is 16.736 rapportages. Hiervan is 54% verstrekt aan deelnemers vanuit de opsporing, 46% is verstrekt aan deelnemers met als taak handhaving, toezicht en inning. Het aandeel van de aanvragen vanuit handhaving, toezicht en inning is dit jaar gestegen ten opzichte van de jaren ervoor.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
iRVI	1.587	2.641	4.511	5.957	7.814	12.711	14.500	15.234
iRR	278	358	546	746	833	1.719	1.647	1.500
iRT	11	17	11	12	24	24	3	2
Totaal	1.876	3.016	5.068	6.714	8.671	14.454	16.150	16.736
Groei t.o.v. jaar eerder		60,8%	68,0%	32,5%	29,1%	66,7%	11,7%	3,6%

De groei van de rapportages zat 'm in 2021 in het aantal iRVI's. Een aantal deelnemers laat een consistente stijgende lijn zien qua aantal aanvragen, zoals Belastingdienst, CJIB, DNB, FIOD en Rijksrecherche. Bij ACM en OM daalde het aantal aanvragen licht. In 2021 was het aantal iRT's (iCOV Rapportage Thema) zeer beperkt. Reden is dat de iRT 'witwassen met vastgoed' onder het huidige juridische construct alleen als anonieme rapportage wordt uitgegeven.

Interactieve iRVI

In het eerste kwartaal van 2021 werd, zoals gepland, de interactieve iRVI in gebruik genomen. In deze vernieuwde iRVI wordt de informatie uit de rapportage visueel gepresenteerd. De oude iRVI bestond voornamelijk uit 'droge' cijfers en tabellen; in de interactieve iRVI krijgt de gebruiker de data ook gepresenteerd in grafieken, tijdlijnen en andere handige grafische elementen. Dit zorgt ervoor dat de gebruiker de financiële data uit de rapportage makkelijker en sneller kan doorgronden. De iRVI is officieel gelanceerd tijdens een besloten webinar op 25 maart 2021, waarin de mogelijkheden van de nieuwe iRVI werden gepresenteerd. De nieuwe iRVI kan alleen worden aangevraagd via de 'Mijnicov-omgeving' (MIR) in een nieuw, beter beveiligd iCOV portaal. In 2021 heeft een technische update van het portaal plaatsgevonden. Een zichtbaar onderdeel hiervan is de twee-factor authenticatie die zorgt voor een extra beveiliging op het portaal. Bovendien is het iCOV portaal met deze aanpassingen ook achter de schermen weer technisch up-

to-date voor toekomstige ontwikkelingen.

De invoering van de nieuwe, interactieve iRVI is – mede door het webinar – soepel verlopen. De feedback van de gebruikers op het nieuwe portaal en de interactieve iRVI was over het algemeen zeer positief.

Voorlichting

iCOV gaf ook afgelopen jaar presentaties en gastcolleges om zo actief de mogelijkheden van de rapportages uit te dragen en kennis te delen met de gebruikers binnen de deelnemende organisaties. In 2021 heeft dit vanwege COVID-19 voornamelijk op digitale wijze plaatsgevonden. In samenwerking met B/CKC (het kennis- en opleidingscentrum van de Belastingdienst en FIOD) is in het verleden al een casus geformuleerd en uitgewerkt (inclusief anonieme iCOV-producten) die als rode draad door de opleiding voor financieel rechercheurs loopt. Deze casus wordt door iCOV steeds up to date gehouden en aangepast. Daarbij wordt ook de nieuwe iRVI (via MIR) meegenomen. Hiermee zijn de eerste stappen gezet in de richting van digitale instructies van de rapportages. Voor het gebruik van het nieuwe Portaal en de vernieuwde iRVI zijn al instructievideo's beschikbaar gemaakt voor onze klanten. Het doel is om in 2022 ook de inhoudelijke duiding digitaal beschikbaar te krijgen voor onze deelnemers.

IT en Data-architectuur

Naast het grootschalige MIR-project, wordt er bij iCOV veel tijd en aandacht besteed aan het continu actueel en integer houden van de data en aan de continue beschikbaarheid en de storingsvrije werking van de systemen en techniek. Dit werk is minder zichtbaar, maar uiterst belangrijk voor alle medewerkers en afnemers van de iCOV rapportages.

Er werden succesvolle stappen gezet met de implementatie van nieuwe releases van het Oracle datafundament en aanvullende softwarelagen. Daarnaast is er meer planmatig gewerkt aan het releasemanagement van de producten van iCOV. Dit heeft ervoor gezorgd dat alle productwijzigingen soepel konden worden geïmplementeerd. Zo zijn er bijvoorbeeld nieuwe, verbeterde technische elementen aan de iRR toegevoegd.

Informatiebeveiliging

iCOV heeft zich ingezet om alle stukken op het gebied van informatiebeveiliging te bundelen, te actualiseren en op één lijn te brengen binnen de systematiek van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO is het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle onderdelen van de overheid. Na afronding van deze werkzaamheden bleek dat iCOV BIO-compliant is. Er is een plan gemaakt om ervoor te zorgen dat dat iCOV ook in de toekomst compliant blijft. Voor de uitvoering van dit plan iCOV een Functionaris Informatiebeveiliging aangesteld. De Functionaris Informatiebeveiliging werkt nauw samen met het Informatiebeveiligingsplatform van iCOV. Hierin zijn medewerkers van alle teams

binnen iCOV vertegenwoordigd.

Innovatie en Wetenschap

Innovatie & Wetenschap is het 'voorportaal' voor nieuwe inzichten in fenomenen zoals witwassen, voor toevoegingen op rapportages of zelfs heel nieuwe rapportages.

Een voorbeeld hiervan zijn de voorbereidende werkzaamheden die zijn verricht om aandelentransacties op te nemen in de iRVI. Hierdoor wordt waar mogelijk ook de UBO zichtbaar. In 2021 is een mock up (zie UX Design) gemaakt om de informatie over aandelen zo optimaal mogelijk te presenteren.

UX Design

Naast datascience en wetenschap is ook het design van het Portaal en de rapportages onderdeel van de werkzaamheden van het team Innovatie & Wetenschap. Daarom is er een User Experience Designers (UX-er) aan het team toegevoegd. Deze UX-er is opgeleid om applicaties zo vorm te geven dat de bruikbaarheid zo optimaal mogelijk is. Om productwijzigingen vorm te geven en te testen worden zogenaamde mock ups gemaakt. Dit zijn versies van de rapportages zonder bestaande data. Zo kunnen nieuwe concepten door de gebruikers getest worden zonder dat hiervoor echte gegevens moeten worden gebruikt.

Ethiek

iCOV acht het, gezien de aard en omvang van haar dataverwerkingen, noodzakelijk dat ethiek een integraal onderdeel is van de werkzaamheden van alle medewerkers binnen iCOV. Daarnaast is het nodig dat iCOV de rapportages en de omgang met data op zo'n wijze kan verantwoorden dat de maatschappij vertrouwen heeft in het samenwerkingsverband. In 2021 is een start gemaakt met het formaliseren van het ethiekbeleid. Er is een inventarisatie gemaakt van de manier waarop de leden van iCOV omgaan met ethische kwesties. Naast deze inventarisatie is ook literatuuronderzoek gedaan. Op basis van deze rapportage wordt begin 2022 een advies uitgebracht aan het Opdrachtgeversoverleg van iCOV hoe het ethiekbeleid binnen iCOV te formaliseren.

WGS en AMvB

De komst van de Wet Gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS) liet in 2021 onverwacht op zich wachten. Toch hebben de ontwikkelingen rond het wetsvoorstel invloed gehad op het werk van iCOV. In 2021 hebben de leden van iCOV mee gedacht over de nadere invulling van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) onder de WGS.

Door de WGS komen er nieuwe vraagstukken op het samenwerkingsverband af. Moeten er aanvullende waarborgen worden ingericht? De WGS heeft mogelijk ook invloed op de governance van iCOV. De wet biedt met haar verruimde juridische mogelijkheden uiteraard ook kansen op het gebied van data-analyse en gegevensuitwisseling.

Financial Action Task Force on money laundering (FATF)

iCOV heeft in het najaar van 2021 deelgenomen aan de audit van de Financial Action Task Force on money laundering (FATF). Om witwassen en terrorismefinanciering internationaal aan te pakken is door de G7 de Financial Action Task Force (FATF) opgericht. Nederland is ook deelnemer van deze Taskforce. Deelnemers van de FATF hebben wereldwijde afspraken gemaakt om witwassen van crimineel geld en financiering van terrorisme tegen te gaan. Die afspraken staan in een standaard. Deelnemende landen (waaronder Nederland) moeten zich aan deze standaard houden. De FATF controleert periodiek of de landen aan de FATF-aanbevelingen voldoen. Tijdens de audit voor de evaluatie van Nederland heeft iCOV haar plaats in de keten goed over het voetlicht kunnen brengen, met name de interactie die iCOV heeft met de FIU.

iCOV werd door de FATF geroemd als een van '*Holland's strongholds*' als het gaat om de strijd tegen witwassen. Internationaal is iCOV opgevallen; zo kwamen er uitnodigingen voor digitale presentaties in het buitenland, onder meer uit Canada. Eind 2021 heeft iCOV een digitale presentatie gegeven op de zogenaamde Spin Cycle Conference over de bestrijding van witwassen. Aan de conferentie namen zo'n 1500 officieren van justitie, financieel rechercheurs en beleidsmakers uit Canada deel. De presentatie richtte zich overigens op de uitwisseling van kennis en ervaring, niet op toekomstige samenwerking.

White paper

Datagebruik binnen de overheid wordt in het publieke debat kritisch gevolgd. iCOV wil in deze discussie graag nuance aanbrengen en schreef daarom in 2021 een white paper dat in 2022 wordt gepubliceerd. Hierin wordt open en transparant de werkwijze van iCOV uiteengezet. Dit om foutieve aannames te voorkomen of weg te nemen. Het is de bedoeling dat het document zowel intern als extern zal worden verspreid.

Communicatie

iCOV heeft in 2021 ieder kwartaal een nieuwsbrief uitgebracht. De nieuwsbrief – bedoeld voor stakeholders en accounthouders – verschijnt sinds 2020. Doel is de lezers te informeren over de ontwikkelingen binnen iCOV in brede zin en beroepsmatige kennisdeling binnen de groep geregistreerde aanvragers. Ook in 2021 werd de nieuwsbrief door de ontvangers goed gewaardeerd.

De website icov.nl is vernieuwd. Begin 2021 is het re-design – op basis van de nieuwe huisstijl – op de publieke website geïmplementeerd. Het re-design voor icov.rijksweb.nl wordt naar verwachting begin 2022 opgeleverd.

De overige communicatieactiviteiten concentreerden zich in 2021 rondom de FATF en de introductie van de interactieve iRVI. Bijna duizend actieve aanvragers registreerden zich voor het webinar en met een kijkdichtheid van bijna 95 procent was het een meer dan succesvol evenement te noemen. De overstap van de oude naar de nieuwe iRVI is soepel verlopen, mede door dit uitgebreide webinar en het bijbehorende introductieprogramma in de vorm van instructiefilms en een Q&A-lijst op de website.